

2022-08-09

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS 2022-409

Revisionskrivelse och revisionsrapport 2022:01 – Granskning av arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck

Yttrande till kommunfullmäktiges revisorer

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande över granskning av arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 9 augusti 2022.

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna har låtit EY genomföra en granskning med syftet att bedöma om socialnämnden, utbildningsnämnden och fritidsnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Kommunstyrelsen har inkluderats i granskningen utifrån sitt ansvar för välfärdsproduktion. Revisorerna rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att den interna samverkan är ändamålsenlig. Revisorerna föreslår att detta kan göras genom att överväga en ökad samordning av kommunens arbete genom gemensamma mål, metoder, rutiner och förebyggande arbete. Detta kan exempelvis ske genom en samordnande funktion samt en kommungemensam handlingsplan. Revisorerna rekommenderar även kommunstyrelsen att säkerställa att kompetensen inom verksamheterna är tillräcklig för att bemöta utsatta, såväl vuxna som barn, på ett adekvat sätt.

Ärendet

De förtroendevalda revisorerna har låtit EY genomföra en granskning med syftet att bedöma om socialnämnden, utbildningsnämnden och fritidsnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Kommunstyrelsen har inkluderats i granskningen utifrån sitt ansvar för välfärdsproduktion. Det ska noteras att revisorerna lämnat särskilda rekommendationer till socialnämnden, utbildningsnämnden och fritidsnämnden. Dessa nämnder lämnar egna yttranden utifrån rekommendationerna som lämnats till respektive

nämnd. Detta ärende avser endast de rekommendationer som revisorerna har lämnat till kommunstyrelsen.

Revisorernas rekommendation och bedömning inom kommunstyrelsens ansvarsområde

Revisorerna rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att den interna samverkan är ändamålsenlig. Revisorerna föreslår att detta kan göras genom att överväga en ökad samordning av kommunens arbete genom gemensamma mål, metoder, rutiner och förebyggande arbete. Detta kan exempelvis ske genom en samordnande funktion samt en kommungemensam handlingsplan. Revisorerna rekommenderar även kommunstyrelsen att säkerställa att kompetensen inom verksamheterna är tillräcklig för att bemöta utsatta, såväl vuxna som barn, på ett adekvat sätt.

Av revisorernas bedömning framgår nedan avseende kommunstyrelsens ansvarsområde.

Revisorerna bedömer att elevhälsans hälsoenkät med fördel kan följas upp av nämnd i syfte att öka kunskapen om elevers mående. Det anges att det saknas metodstöd i elevhälsans bemötande av utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck. Det anges att det finns ett upplevt behov av mer stöd samt kompetensutveckling i frågorna och att det därav finns anledning att se över möjligheten att utveckla stöd samt kompetensutveckling för skolor, elevhälsa samt fritidsgårdar. Revisorerna ser även anledning att gemensamt i kommunen strukturera det förebyggande arbetet.

Sammantaget bedöms det finnas anledning att se över behovet av en kommunövergripande handlingsplan för samordning och uppföljning avseende våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. Detta då våldsutsatthet kan upptäckas i flera av kommunens verksamheter och förhållningssätt, rutiner och uppföljning med fördel kan koordineras på ett tydligare sätt.

Stadsledningskontorets bedömning och förslag på yttrande

Det kan inledningsvis konstateras att våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck är ett stort samhällsproblem och därav en angelägen fråga för kommunen. De rekommendationer som revisorerna lämnar som rör kommunstyrelsens ansvarsområde rör i huvudsak den verksamhet som bedrivs inom Valfärd samhällsservice och Valfärd skola. Även kommunstyrelsens samordnade ansvar berörs till viss del.

Inom Valfärd skola finns sakkunskapen avseende våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck framförallt inom barn- och elevhälsan. Barn och elevhälsan består av skolsköterskor, skolläkare, kuratorer, psykologer, tal- och specialpedagoger, logoped, språkpädagog och en hälso- och motorikpedagog. Elevhälsan arbetar hälsofrämjande och förebyggande samt främjar samspel, relationer

och kommunikation- både mellan individer, mellan grupper inom förskolan/skolan samt med andra verksamheter. Elevhälsans medverkan är viktig när det gäller generella frågor om elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund. Det kan till exempel handla om arbetet mot kränkande behandling, undervisningen om tobak, alkohol och andra droger, jämställdhet och sex- och samlevnadsundervisning.

Elevhälsans verksamhet styrs av bland annat skollagen, hälso- och sjukvårdslagen, patientsäkerhetslagen samt föreskrifter från exempelvis Socialstyrelsen. I sammanhanget kan nämnas Socialstyrelsens föreskrift om våld i nära relationer, SOSFS 2014:4. Av denna följer bland annat att vårdgivaren ska fastställa de rutiner som behövs för att utveckla och säkra kvaliteten i arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld. Det framgår även att det ska finnas fastställda rutiner för orosanmälan enligt 14 kap. 1 socialtjänstlagen samt ske en samverkan med externa verksamheter, myndigheter och organisationer.

För att ytterligare stärka elevhälsans kompetens inom området finns det även ett nära samarbete med bland annat Origo Stockholm (Resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck). Origos verksamhet bygger på ett samarbete mellan Sveriges Kommuner och Regioner samt regeringen och erbjuder kontakt för yrkesverksamma. Det kan konstateras att elevhälsan genomför behovsanpassade fortbildningar inom området. Underlaget för vilka fortbildningsinsatser som erbjuds utgörs bland annat av hälsoenkäter och behov som uppkommer inom de olika skolenheterna. Det finns många positiva aspekter av att fortbildningsinsatserna är behovsanpassade eftersom behoven varierar över tid och är olika vid olika enheter. Utifrån dessa aspekter bedöms det redan finns goda förutsättningar för kompetensutveckling inom området.

När det uppstår oro kring ett barn eller en elev finns rutiner inom elevhälsan, skola och fritidsgårdar för hur en orosanmälan till socialtjänsten ska göras. Barn- och elevhälsan kan dock konstatera att det finns ett behov av metodstöd inom området. Det skulle underlätta arbetet och öka säkerheten kring hur dessa situationer ska hanteras. Barn -och elevhälsan kommer därför se över hur ett metodstöd kan utformas för sin organisation. Det pågår redan ett arbete med att undersöka hur underlaget från hälsoenkäterna skulle kunna redovisas på en kommunövergripande nivå. Dessa insatser kan komma att bidra till att strukturera det förebyggande arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

De kommunala fritidsgårdarna som drivs av Valfärd samhällsservice har god kunskap och väl fungerande rutiner kring att bemöta och stötta barn och unga som far illa och som bedöms befinna sig i riskzon. Varje fritidsgård har en styrpärm som ger stöd så att medarbetarna ska agera i olika situationer. Där framgår även rutinerna kring orosanmälningar och kontaktvägar till andra myndigheter och aktörer. Fritidsgårdarna

och flera andra delar av Valfärd samhällsservice deltar aktivt i olika forum där kunskap och information delas med andra aktörer kring bland annat barn och unga, bland dessa samarbeten kan nämnas SSPF, Trygg & Säker samt Barn och – Ungdomsfokusmöten. Fritidsgårdarna ser löpande över vilka behov av utbildning som finns för medarbetarna och under hösten 2022 kommer medarbetare att delta i utbildningar från MUCF om hedersrelaterat våld och förtryck. I övrigt delar Valfärd samhällsservice uppfattningen om att metodstöd och samverkan är välkommet.

Det bedöms sammantaget inte finns skäl till att en särskild kommunövergripande handlingsplan antas inom området då det redan finns föreskrifter som anger att rutiner och samverkan ska ske. Som ovan anges bedöms det däremot finns ett behov av att bland annat utveckla ett metodstöd inom området.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget på yttrande innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Det är av stor vikt det finns goda kunskaper, ändamålsenliga rutiner och uppföljning av arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck. Då barn och unga kan beröras direkt eller indirekt av denna form av våld eller förtryck måste de verksamheter som möter barn och unga ha en beredskap och kompetens för en hantering av dessa frågor och situationer.

Bilagor

1. Revisionskrivelse 2022-04-27 – Granskning av arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck
2. Revisionsrapport 2022:01 – Granskning av arbetet mot våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck
3. Förslag till yttrande över revisionskrivelse

Sidrah Schaidler
Stadsjurist/kanslidirektör
Stadsledningskontoret

Julia Tham
Utredare
Juridik- och kansliststaben

Anneli Sagnérius
Kommunjurist
Juridik- o kansllistaben